

แผนการสอน

รายวิชา ประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

อาจารย์

ไพรพร แสงจันทร์

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดให้ พร้อมทั้งดำเนินการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักการของหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาไทย ดังนั้นขั้นตอนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียนของครูผู้สอน จึงจัดเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับอนุญาต) เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางวางแผนจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ที่มุ่งเน้นกระบวนการคิดและการประกันคุณภาพผู้เรียน ช่วยให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา สามารถมั่นใจในผลการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียนที่มีหลักฐานตรวจสอบผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

คณะผู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ได้ดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) กำหนดขึ้น เพื่อเป็นเอกภาพเดียวกันตามองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ อิงมาตรฐาน

หน่วยการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ .....

ชั้น .....

เวลาเรียน ..... ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

.....

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

.....

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

.....

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

.....

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

.....

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

(ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้...)

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.3 การประเมินหลังเรียน

(ทำแบบทดสอบหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้...)

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

8. กิจกรรมการเรียนรู้

.....

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

.....

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ .....

ชั้น .....

เรื่อง .....

เวลาเรียน ... ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

.....

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

.....

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

.....

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนและขั้นตอนการจัดกิจกรรม

คำถามกระตุ้นความคิด

7. การวัดและการประเมินผล

.....

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

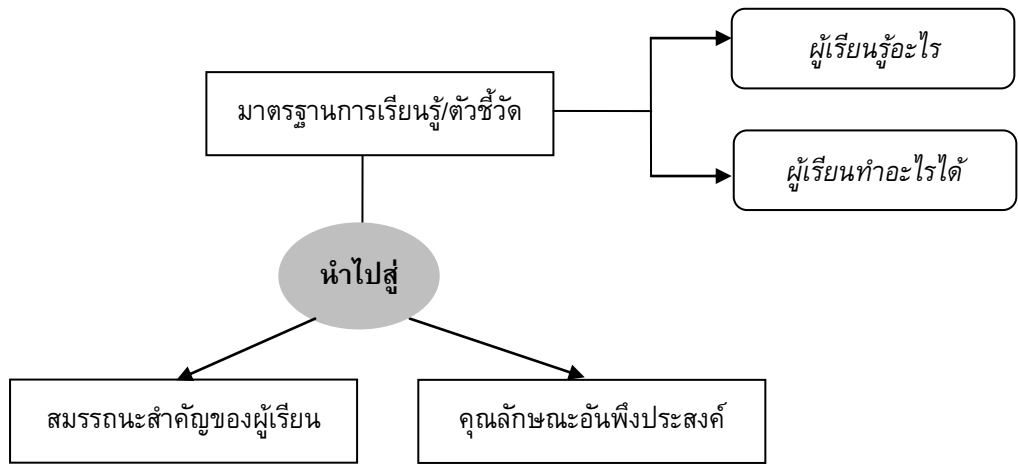
.....

คำนำ (ต่อ)

ผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ ไปเป็นคู่มือวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบ การใช้หนังสือเรียนรายวิชา ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ฉบับอนุญาต) ที่ทางบริษัทจัดพิมพ์จำหน่าย โดยออกแบบการเรียนรู้ (Instructional Design) ตามหลักการสำคัญ คือ

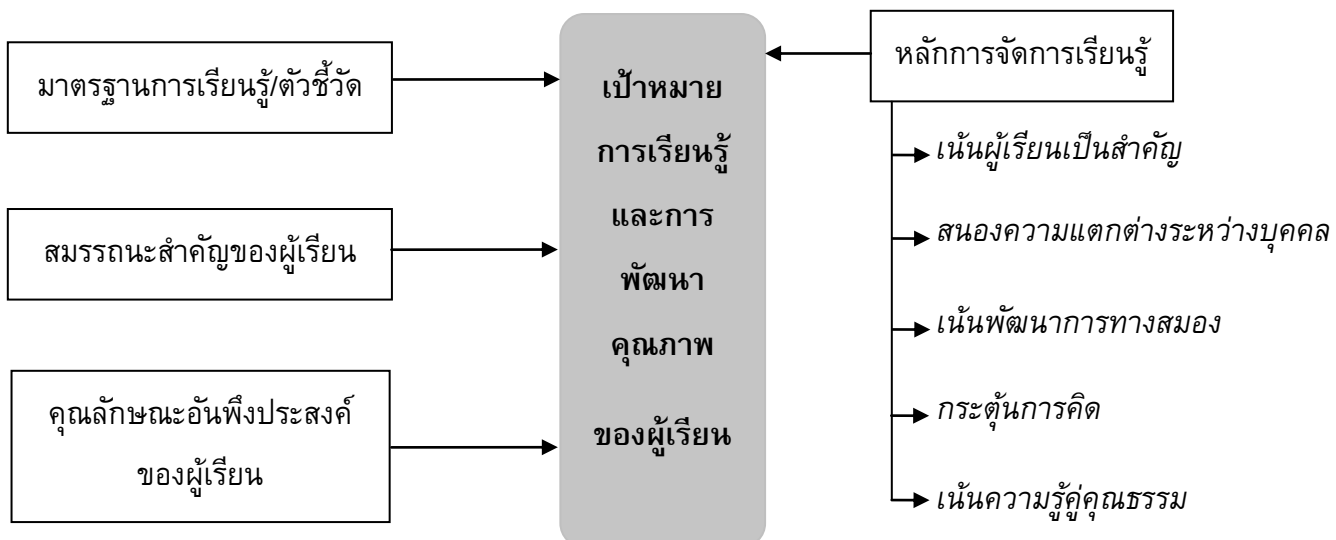
1. หลักการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย จะกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไว้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดของมาตรฐานตัวชี้วัดทุกข้อว่า ระบุให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอะไร และต้องสามารถลงมือปฏิบัติอะไรได้บ้าง และผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดนี้จะนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใดแก่ผู้เรียน

2. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เมื่อผู้สอนวิเคราะห์รายละเอียดของมาตรฐานตัวชี้วัดและได้กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนเรียบร้อยแล้ว จึงกำหนดขอบข่ายสาระการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้จนบรรลุตัวชี้วัดทุกข้อ

3. หลักการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้สู่มาตรฐานตัวชี้วัด

เมื่อผู้สอนกำหนดขอบข่ายสาระการเรียนรู้ และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้แล้ว จึงกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่จะฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามมาตรฐานตัวชี้วัด โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายในหน่วยนั้นๆ เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการทางสังคม ฯลฯ กระบวนการเรียนรู้ที่มอบหมายให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัตินั้นจะต้องนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

4. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยผู้สอนต้องกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกฝนและฝึกปฏิบัติมากที่สุด ตามแนวคิดและวิธีการสำคัญ คือ

1) การเรียนรู้ เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ที่ผู้เรียนทุกคนต้องใช้สมองคิดและทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ร่วมกับการลงมือปฏิบัติ ทดลองค้นคว้า จนสามารถสรุปเป็นความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำเสนอผลงาน แสดงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้

2) การสอน เป็นการเลือกวิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในหน่วยนั้นๆ และที่สำคัญคือต้องเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเลือกใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอน และรูปแบบการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นจนบรรลุตัวชี้วัดทุกข้อ

3) รูปแบบการสอน ควรเป็นวิธีการและขั้นตอนฝึกปฏิบัติที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ เช่น รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการสร้างความรู้แบบ 5E รูปแบบ การสอนโดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการ รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model รูปแบบ การเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4MAT รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค JIGSAW, STAD, TAI, TGT เป็นต้น

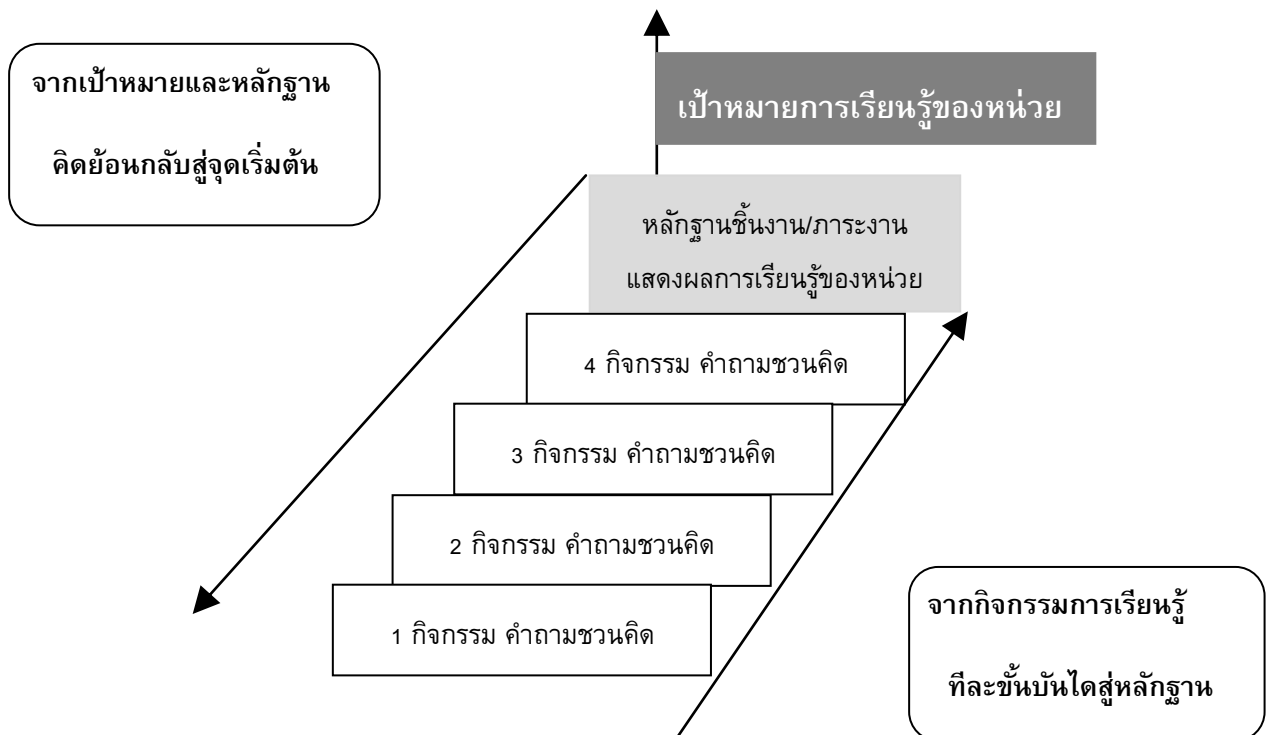
4) วิธีการสอน ควรเลือกใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน ความถนัด ความสนใจ และสภาพปัญหาของผู้เรียน วิธีสอนที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในระดับผลสัมฤทธิ์ที่สูง เช่น วิธีการสอนแบบบรรยาย การสาธิต การทดลอง การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้ศูนย์การเรียนรู้ การใช้บทเรียนแบบโปรแกรม เป็นต้น

5) เทคนิคการสอน ควรเลือกใช้เทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการสอน และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้น สามารถกระตุ้นความสนใจและจูงใจให้ผู้เรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เช่น เทคนิคการใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) เทคนิคการใช้คำถาม เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเกม การใช้ตัวอย่างกระตุ้นความคิด การใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เป็นต้น

6) สื่อการเรียนการสอน ควรเลือกใช้สื่อหลากหลายกระตุ้นความสนใจ และทำความเข้าใจในเนื้อหา สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตัวชี้วัดอย่างราบรื่น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารประกอบการสอน แลปวิดีโอ แผ่นสไลด์ คอมพิวเตอร์ VCD LCD Visualizer เป็นต้น ควรเตรียมสื่อให้ครอบคลุมทั้งสื่อการสอนของครูและสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับตรวจสอบ

เมื่อผู้สอนวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมถึงกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนไว้เรียบร้อยแล้ว จึงนำเทคนิควิธีการสอน วิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ไปลงมือจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือภาระงาน เกิดทักษะกระบวนการและสมรรถนะสำคัญตามธรรมชาติวิชา รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงแล้ว จะต้องฝึกฝนกระบวนการคิดทุกขั้นตอน โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกระตุ้นความคิด และใช้ระดับคำถามให้สัมพันธ์กับเนื้อหาการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจบทเรียนอย่างลึกซึ้งแล้ว ยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ O-NET ซึ่งเป็นการทดสอบระดับชาติที่เน้นกระบวนการคิดระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วย ในแต่ละแผนการเรียนรู้จึงมีการระบุคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนไว้ด้วยทุกกิจกรรม ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนวิธีการทำข้อสอบ O-NET ควบคู่ไปกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่สำคัญ

6. การเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก (สมศ. รอบที่ 3)

ในปีการศึกษา 2554 ถึง 2558 สถานศึกษาทุกแห่งต้องเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ในรอบที่ 3 ตามตารางเปรียบเทียบด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 กระทรวงศึกษาธิการ <i>(ด้านคุณภาพผู้เรียน 6 มาตรฐาน)</i>	มาตรฐานเพื่อการประเมิน คุณภาพภายนอก รอบสาม <i>(ด้านคุณภาพผู้เรียน 5 ตัวบ่งชี้หลัก)</i>
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและ
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	สุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	ผู้เรียน
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยจะครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจ (K) ด้านทักษะกระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551 พร้อมทั้งออกแบบเครื่องมือการวัดและประเมินผล รวมทั้งแบบบันทึกผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ ไว้ครบถ้วน สอดคล้องกับมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน และตัวบ่งชี้ที่ต้องรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. เช่น แบบบันทึกผลด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการอ่านและแสวงหาความรู้ ด้านสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร เป็นต้น ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ประกอบการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Reports) จึงมั่นใจอย่างยิ่งว่า การนำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกประการ

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

		หน้า
• การพัฒนาศักยภาพการคิดของผู้เรียน		พิเศษ 1-19
• คำอธิบายรายวิชา		พิเศษ 20
• โครงสร้างรายวิชา		พิเศษ 21
• โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้		พิเศษ 22-24
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	1-51
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	52-90
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	91-140
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในดินแดนไทย	141-187
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย	188-260
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	พัฒนาการของสมัยสุโขทัย	261-316
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	317-378
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย	379-454

การพัฒนาศักยภาพการคิดของผู้เรียน

โดย เอกรินทร์ สีมหาศาล

1 การคิดและกระบวนการคิด

การคิดเป็นพฤติกรรมการทำงานทางสมองของมนุษย์ ในการเรียบเรียงข้อมูลความรู้และความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ผ่านการดู การอ่าน การฟัง การสังเกต การสัมผัส และการดึงข้อมูลความรู้ที่บรรจุอยู่ในสมองเดิม ตามประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกสั่งสมมา

ทักษะการคิดจึงเป็นพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงการกระทำออกมาได้อย่างชัดเจนมองเห็นเป็นรูปธรรม เช่น พฤติกรรมการสังเกต แสดงออกด้วยการเพ่งดูอย่างพิถีพิถัน หรือพฤติกรรมเปรียบเทียบ เป็นการนำลักษณะของสิ่งของตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งเหมือนหรือสิ่งต่าง เป็นต้น

ดังนั้น การคิดจึงเป็นพฤติกรรมซับซ้อนที่มีลักษณะแยกย่อยแตกต่างกันไป เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณ ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของร่างกาย ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่รับรู้เข้ามาใหม่กับข้อมูลเก่าที่ถูกบรรจุอยู่ในคลังสมองของคนเราตลอดเวลา

หากเปรียบเทียบการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์กับสมองมนุษย์หรืออาจเปรียบได้กับสมองคนกับสมองกล จะพบว่า การทำงานของสมองคน ประกอบด้วยความชาญฉลาด 3 ลักษณะ คือ

1. ความสามารถในการเรียนรู้และสืบค้น (Tactical Intelligence) ทั้งในรูปแบบการสังเกต การค้นหา การซักถาม การทดลองปฏิบัติ เป็นต้น
2. ความสามารถในการแยกแยะคุณค่า (Emotional Intelligence) ทั้งในรูปแบบการตัดสินใจ การลงมติ การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่เห็นด้วย หรือต่อต้าน หรือวางเฉย เป็นต้น
3. ความสามารถในการประมวลเนื้อหาสาระ (Content Intelligence) จากเรื่องราวที่เรียนรู้ใหม่ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่ถูกจัดเก็บอยู่ในสมอง โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรอง และสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ ที่มักประกอบไปด้วยความเข้าใจ เหตุผล และทัศนคติ ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ซึ่งความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องราวต่างๆ นี้เองที่สมองกลของคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานได้เหมือนสมองของมนุษย์

การฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนจึงต้องกระตุ้นการทำงานและเสริมสร้างความสามารถของสมองทั้ง 3 ด้าน ที่กล่าวมา จึงจะบังเกิดผลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ บังเกิดความรู้ความเข้าใจที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น บังเกิดความชำนาญในทักษะและการปฏิบัติได้คล่องแคล่วขึ้น และที่สำคัญบังเกิดค่านิยมคุณธรรมที่ออกมาขึ้นในจิตใจของผู้เรียน

๒ การสร้างศักยภาพในการคิดของสมอง

การจัดการเรียนการสอนตามจุดหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ทศวรรษที่ 2 และเป้าหมายการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดและการเรียนรู้ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับกระบวนการทำงานทางสมองของผู้เรียน (Brain Based Learning : BBL) โดยฝึกฝนพฤติกรรมความคิดระดับต่างๆ ตามลำดับทักษะกระบวนการคิดที่เป็นแกนสำคัญ (Core Thinking Processes) ดังนี้

1. การสังเกตลักษณะของสิ่งต่างๆ
2. การสังเกตและระบุความเหมือน
3. การสังเกตและจำแนกความแตกต่าง
4. การจัดหมวดหมู่สิ่งของหรือตัวอย่างที่เข้าพวก
5. การระบุสิ่งของและจำแนกตัวอย่างที่ไม่เข้าพวก
6. การเปรียบเทียบและระบุข้อมูลความรู้ได้ถูกต้อง
7. การค้นหาสิ่งของที่มีลักษณะหมวดหมู่เดียวกัน
8. การรวบรวมและจัดลำดับสิ่งของตามขนาด
9. การรวบรวมและจัดลำดับเหตุการณ์ตามกาลเวลา
10. การยกตัวอย่างและการกล่าวอ้าง
11. การสรุปความหมายจากสิ่งที่อ่านหรือฟัง
12. การสรุปความหมายจากสิ่งที่สังเกตและพบเห็น
13. การวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์
14. การวิเคราะห์รูปแบบและจัดลำดับความสำคัญ
15. การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างความรู้ความคิด
16. การนำเสนอข้อมูลความรู้ความคิดเป็นระบบ
17. การแยกแยะข้อเท็จจริง และรายละเอียดที่เป็นความคิดเห็น
18. การนิยามและการสรุปความ
19. การค้นหาความเชื่อพื้นฐานและการอ้างอิง
20. การแยกแยะรายละเอียดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและการใช้เหตุผล
21. การคิดวิเคราะห์ข้อมูลความรู้จากเรื่องทีอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
22. การตั้งสมมติฐานและการตัดสินใจ
23. การทดสอบสมมติฐาน อธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น
24. การพินิจพิเคราะห์ ทำความกระจ่าง และเสนอความคิดที่แตกต่าง
25. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การจัดระบบและโครงสร้าง
26. การออกแบบสร้างสรรค์และการประยุกต์ดัดแปลง

รูปแบบการคิดทั้ง 26 ประเภทนี้ ผู้สอนสามารถนำมาสร้างเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มอบหมายให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมความคิดตามลำดับเนื้อหาการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและจิตวิทยาการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งจะสะท้อนออกมาได้อย่างชัดเจนว่า ผู้เรียนมีความสามารถคิดคล่อง คิดละเอียด คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดหลากหลาย และคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันไปตามคุณลักษณะและภูมิหลังประสบการณ์การเรียนรู้ที่สั่งสมอยู่ในสมองเดิมของผู้เรียนแต่ละคน

๓ การพัฒนากระบวนการคิด

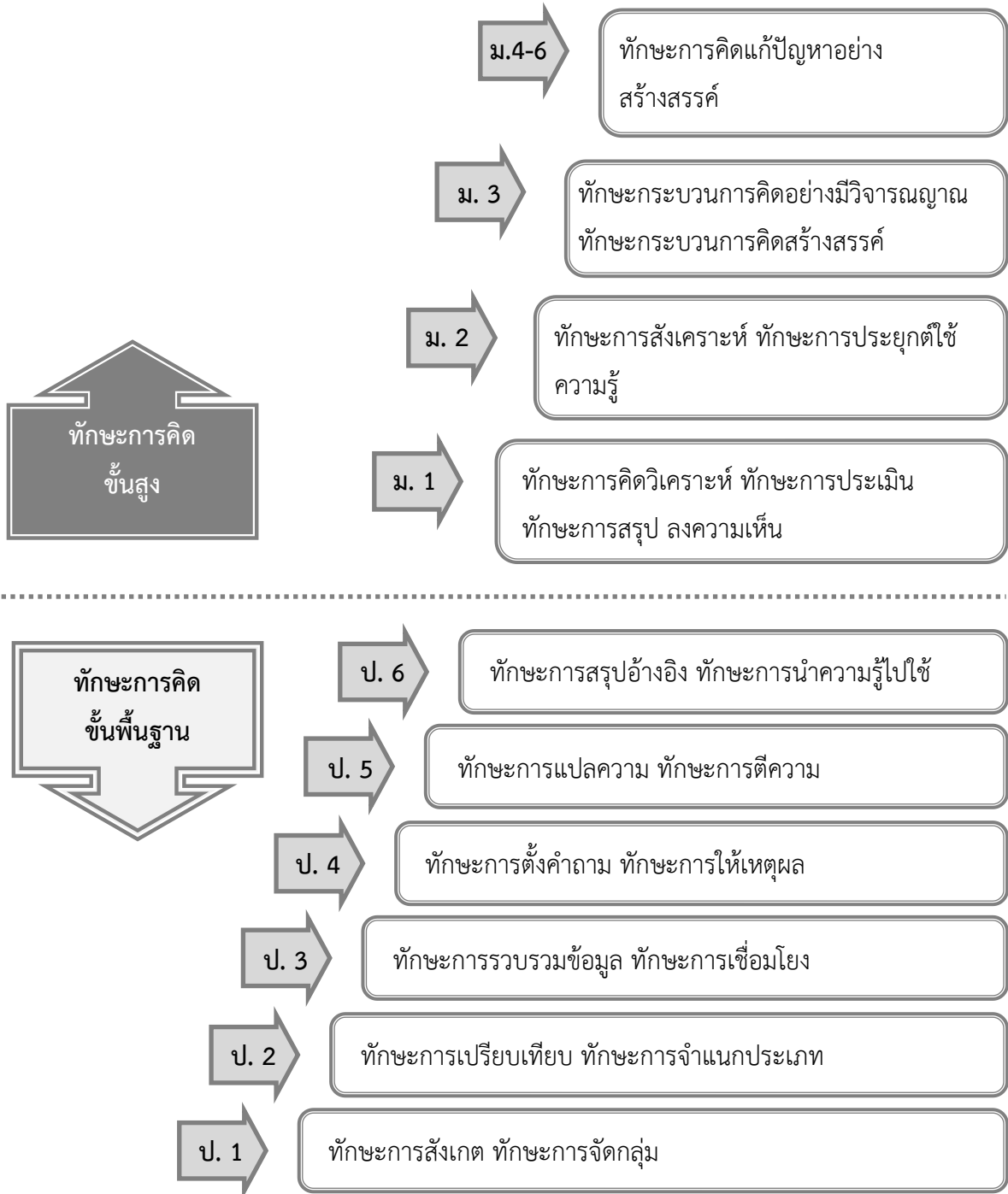
การคิดเป็น คิดคล่อง คิดได้ชัดเจน จนสามารถคิดเป็น ปฏิบัติเป็น และแก้ปัญหาได้ จะมีลักษณะเป็นกระบวนการ การพัฒนาการคิดแก่ผู้เรียนจึงเป็นการสอนกระบวนการและฝึกฝนวิธีการอย่างหลากหลายที่เป็นปัจจัยส่งเสริมเกื้อกูลกัน คือ

1. การสร้างความพร้อมด้านร่างกาย นับตั้งแต่การรับประทานอาหาร ดื่มน้ำ การหายใจ การผ่อนคลาย การฟัง เสียงดนตรีหรือฟังเพลง การบริหารสมองด้วยการบริหารร่างกายอย่างถูกวิธี
2. การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการคิด การเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
3. การจัดกิจกรรมและการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการฝึกฝนวิธีการคิดรูปแบบต่างๆ โดยใช้การเรียนรู้กระตุ้นผ่านการสอนและการฝึกทักษะการคิด
4. การจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดตามทฤษฎีต่างๆ ที่ผ่านการวิจัยและพัฒนามาแล้ว เช่น ทฤษฎีปัญหา ทฤษฎีการสร้างความรู้ หลักเสริมสร้างความเป็นพหุสุด และหลักโยนิโสมนสิการของพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมบูรณาการการสอนกับการฝึกทักษะการคิดในกลุ่มสาระต่างๆ และการเรียนรู้ผ่านการทำโครงการ เป็นต้น
5. การใช้เทคนิควิธีการที่ส่งเสริมและพัฒนาการคิดของผู้เรียน สอดแทรกในบทเรียนต่างๆ เช่น เทคนิคการใช้คำถาม การอภิปรายโดยใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ การทำผังกราฟิก แผนภูมิความรู้ ผังมโนทัศน์ และการใช้กิจกรรมบริหารสมอง (brain gym) เป็นต้น ซึ่งมีผู้พัฒนาเทคนิควิธีการเหล่านี้และได้รับความนิยมนำมาใช้แพร่หลายในสถานศึกษาต่างๆ

หมายเหตุ : การสร้างศักยภาพการคิดผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดให้แก่ผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งของการปฏิรูปการศึกษา และยังใช้เกณฑ์ประเมินวิทยฐานะครู รวมทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานของวิชาชีพครู โปรดศึกษาวิธีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด จากคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกรายวิชา ที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดย บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด และศึกษาค้นคว้าจาก www.aksorn.com ได้ตลอดเวลา

จุดเน้นการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน

ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ป. 6

ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการระบุ ทักษะการแปลความ
 ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะกระบวนการคิด
 อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดกว้าง ทักษะการคิดไกล ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการประเมิน ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
 ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการตีความ ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการคัดแยก

ป. 5

ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการ
 หาแบบแผน ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสำรวจ ทักษะ
 การตีความ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการสังเกต ทักษะการให้เหตุผล
 ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการระบุ ทักษะการจำแนก
 ประเภท ทักษะการประเมิน ทักษะการเรียงลำดับ

ป. 4

ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการ
 เชื่อมโยง ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการสังเกต ทักษะการตีความ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการ
 เปรียบเทียบ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการระบุ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการพยากรณ์ ทักษะการ
 ประเมิน ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการเรียงลำดับ

ป. 3

ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการ
 หาแบบแผน ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสำรวจ ทักษะ
 การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการเปรียบเทียบ
 ทักษะการตัดสินใจ ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการจัดกลุ่ม ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสังเกต ทักษะการ
 จำแนกประเภท ทักษะการสรุปอ้างอิง

ป. 2

ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการหาแบบแผน ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการ
 หาความเชื่อพื้นฐาน ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการสังเกต ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการพิสูจน์ความ
 จริง ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการจัดกลุ่ม
 ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการพยากรณ์ ทักษะการคัดแยก ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการระบุ
 ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการสรุปย่อ

ป. 1

ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการ
 สังเกต ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการ
 เปรียบเทียบ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการระบุ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ
 กระบวนการคิดแก้ปัญหา ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)

นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)
วิสัยทัศน์ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
เป้าหมาย ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
ประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษา
<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย 2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา
กรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ 4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

**หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**

- เป้าหมายหลักสูตร/คุณภาพผู้เรียน
- การจัดการเรียนรู้
- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

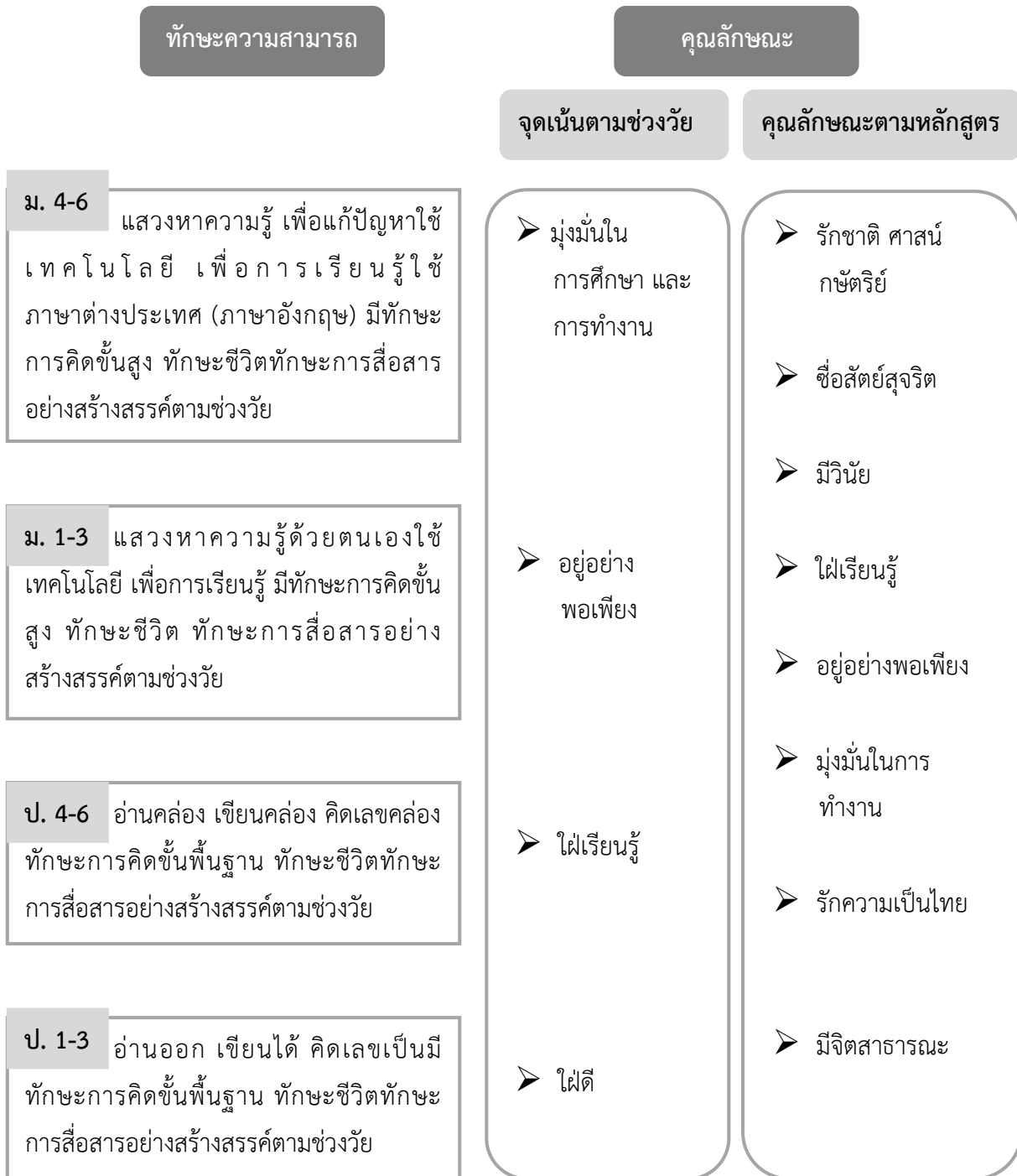
**นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล
 มุ่งเน้นให้ผู้เรียน**

- มีความสามารถในการรับรู้
- รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
- สนุกกับการเรียนรู้
- มีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียน
 อย่างสร้างสรรค์

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- **ด้านความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน**
 โรงเรียนจะต้องประกันได้ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดเน้น
- **แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**
- **ด้านการจัดการเรียนรู้**
  1. โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น พร้อมทั้งผลักดัน ส่งเสริม ให้ครูผู้สอนออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เต็มศักยภาพของผู้เรียน
  2. การจัดการเรียนรู้พึงจัดให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอก ห้องเรียน โดยจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเวลาเรียน
  3. ใช้สื่อ เทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน และเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ
  4. แสวงหาความร่วมมือจากชุมชน จัดแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนรู้
  5. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ตลอดจนกำกับ ดูแล นิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครู
- **ด้านการวัดและประเมินผล**
 ครูทุกคนวัดผลและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามจุดเน้นด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริงใช้ผลการประเมินพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และรายงานคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นอย่างเป็นระบบ

การขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ให้ประสบผลสำเร็จตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้ทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การดำเนินการตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการขับเคลื่อนหลักสูตร และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) สู่การปฏิบัติในสถานศึกษานั้น ครูเป็นบุคลากรสำคัญที่สุด ในการดำเนินการ ในระดับห้องเรียนในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังแผนภูมิ

แนวทางการปฏิบัติระดับสถานศึกษา

<p>1 ทำความเข้าใจให้กระจ่าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> นโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน
<p>2 ตรวจสอบ ทบทวน วิเคราะห์จุดเด่น จุดพัฒนา</p>	<ul style="list-style-type: none"> คุณภาพผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียนแยกเป็นรายวิชาและระดับชั้น จุดเด่น จุดพัฒนาของสถานศึกษา จุดเด่น จุดพัฒนาของผู้เรียน
<p>3 กำหนดเป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามจุดเน้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ปีการศึกษา 2553 ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ระยะที่ 2, 3 ปีการศึกษา 2555 ระยะที่ 4, 5
<p>4 กำหนดภาระงาน การพัฒนาคุณภาพตามจุดเน้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวน ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ ทบทวน ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน ออกแบบการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรและจุดเน้น
<p>5 ดำเนินการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามจุดเน้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรที่ออกแบบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินระหว่างการทำงานปฏิบัติตามแผน วัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามจุดเน้น
<p>6 ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนา นำผลการตรวจสอบ ปรับปรุงไปใช้พัฒนา
<p>7 สรุป และรายงานผล การพัฒนาผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ผลการดำเนินงาน ความภาคภูมิใจ และความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

แนวทางการปฏิบัติระดับสถานศึกษา

ขั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
1. ทำความเข้าใจให้กระจ่าง	<ol style="list-style-type: none"> นโยบาย จุดเน้น ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน แนวทางการออกแบบหลักสูตร และตารางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น 	<ol style="list-style-type: none"> ประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งในระดับสถานศึกษา และชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนัก เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเอง มีความเข้าใจในการนำจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติ มีความร่วมมือในระดับองค์กรและชุมชน ครุมีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบหลักสูตร และปรับตารางเรียนให้เหมาะสมกับจุดเน้น มีการปรับพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา รอบสอง
2. ตรวจสอบ ทบทวน วิเคราะห์ จุดเด่น จุดพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> คุณภาพผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษาทั้งจุดเด่นและจุดพัฒนา เช่น ผลการประเมินในระดับชาติ สมศ. เขตพื้นที่ การศึกษา โรงเรียน ฯลฯ ผลการเรียนของผู้เรียนแยกเป็นระดับชั้นและรายวิชา ระดับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> ตรวจสอบ เอกสารข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประชุมเชิงปฏิบัติการ ประชุมสัมมนา 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลสารสนเทศ จุดเด่น จุดพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษา และครูผู้สอน
3. กำหนด เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น	<ol style="list-style-type: none"> ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ระยะที่ 1 ภาคเรียนที่ 2/2553 ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 1/2554 ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ระยะที่ 3 ภาคเรียนที่ 2/2554 	<ol style="list-style-type: none"> ประชุมวางแผน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ 	เป้าหมายสถานศึกษา และมีแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นในแต่ละระยะที่สอดคล้องกับบริบท และศักยภาพของสถานศึกษา/ผู้เรียน

ขั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
	4. ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของ สถานศึกษา ระยะที่ 4 ภาค เรียนที่ 1/2555 5. ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของ สถานศึกษา ระยะที่ 5 ภาค เรียนที่ 2/2555		
4. กำหนด ภาระงาน การพัฒนา คุณภาพ ตาม จุดเน้น	1. ทบทวนจุดแข็ง จุดอ่อนของ องค์ประกอบ เช่น วิสัยทัศน์ โครงสร้างเวลาเรียน การจัด รายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม การ จัดตารางเรียน ฯลฯ 2. ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนตามจุดเน้น (พิจารณาได้ จากตัวอย่าง 4 ลักษณะ) 3. ปรับโครงสร้างเวลาเรียน และ ตารางเรียนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ 4. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนตามจุดเน้นทั้งในและนอก ห้องเรียน 5. จัดหา จัดทำสื่อ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ 6. ออกแบบการวัดและประเมิน ผลที่หลากหลายและเหมาะสม กับผู้เรียนโดยเน้นการประเมิน สภาพจริง	1. ประชุม ทบทวน หลักสูตรฯ และปรับปรุง หลักสูตร 2. ประชุม ปฏิบัติการ ปรับโครงสร้าง เวลาเรียน และจัดทำ แผนการ เรียนรู้ 3. สํารวจ จัดหา พัฒนาสื่อและ แหล่งการ เรียนรู้	1. สถานศึกษามีหลักสูตรการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนตามจุดเน้น 2. ตารางเรียนใหม่ 3. ครูผู้สอนมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายตามจุดเน้น 4. สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 5. มีเครื่องมือ วิธีการวัดผล และ ประเมินผลตามจุดเน้น
5. ดำเนินการ พัฒนา คุณภาพ ผู้เรียน ตาม จุดเน้น	1. จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและ ตารางเรียนที่ออกแบบไว้ โดย เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามจุดเน้น 2. วัดและประเมินผลความก้าวหน้า ของผู้เรียนระหว่างเรียน 3. วัดและประเมินผลคุณภาพ ผู้เรียนตามตัวชี้วัดของจุดเน้น	1. ครูจัดกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างหลากหลาย ทั้งในและนอก ห้องเรียน 2. ออกแบบการ วัดและประเมิน ผลที่สอดคล้อง	1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตาม จุดเน้น 2. ครูมีรูปแบบและนวัตกรรม จัดการเรียนรู้ที่นำไปพัฒนา คุณภาพผู้เรียนได้ตามจุดเน้น

ชั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
6. ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนา	<p>1. ตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นในชั้นที่ 5</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้หลักสูตรการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น - การใช้โครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนตามรูปแบบของหลักสูตรการเรียนรู้ - การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน - การวัดและประเมินผลที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น <p>2. นำผลการตรวจสอบปรับปรุงจุดอ่อน และพัฒนาจุดเด่น</p>	<p>1. ประชุมครูเพื่อประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>2. ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประเมินตนเอง</p> <p>3. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้</p>	<p>1. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนา</p> <p>2. กระบวนการบริหารหลักสูตรมีการขับเคลื่อน</p> <p>3. ผู้เรียนมีการพัฒนาตามจุดเน้น</p>
7. สรุป และ รายงานผล การพัฒนา ผู้เรียน	<p>1. สรุปผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นในด้านการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ</p> <p>2. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น เมื่อสิ้นสุดตามระยะที่ 1-5</p> <p>3. นำผลจากรายงานไปใช้ในการวางแผนและพัฒนา</p>	<p>1. ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>2. นำเสนอผลงานคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น</p> <p>3. จัดนิทรรศการแสดงผลงานหรือประชาสัมพันธ์ผลงานสู่สาธารณชน</p> <p>4. สรุป รายงานผล เสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>1. มีผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น</p> <p>2. มีแนวทางและนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น</p> <p>3. มีหลักฐานและร่องรอยในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น</p> <p>4. มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ</p> <p>5. ได้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา</p>

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การ

ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการปฏิบัติระดับห้องเรียน

<p>1 ตรวจสอบ ทบทวนรายวิชา และกิจกรรมในความรับผิดชอบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • โครงสร้างรายวิชา ตารางเรียน • หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรม และโครงการ • สื่อ และแหล่งการเรียนรู้
<p>2 วิเคราะห์ผู้เรียน รายบุคคล</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำข้อมูลสารสนเทศระดับชั้นเรียน • จัดกลุ่มการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น
<p>3 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับจุดเน้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบกิจกรรมในและนอกห้องเรียน • หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมโครงการ • แผนการจัดการเรียนรู้
<p>4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่ออกแบบ • วัดและประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน • วิจัย และนวัตกรรมการเรียนรู้ • นิเทศ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
<p>5 นำเสนอผลการพัฒนา ผู้เรียนตามจุดเน้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล/กลุ่ม • รายงานผลการพัฒนาตามจุดเน้น • รายงานการพัฒนาวิจัย/นวัตกรรมการเรียนรู้ • รายงานภาพความสำเร็จ อุปสรรค และปัญหา

แนวทางการปฏิบัติระดับห้องเรียน

ชั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
1. ตรวจสอบ ทบทวนรายวิชา และกิจกรรมใน ความรับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ตารางเรียนหน่วยการเรียนรู้ 3. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและแผนปฏิบัติการโครงการต่างๆ 4. สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น 5. คุณภาพผู้เรียนทุกระดับทั้งในภาพรวมและแยกรายวิชา เช่น NT, O-Net, สมศ., เขตพื้นที่ การศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น 2. วิเคราะห์จุดเด่น จุดพัฒนาทุกด้าน 3. นำข้อมูลของสถานศึกษา มาเปรียบเทียบกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นของ สพฐ. 4. ตรวจสอบความสอดคล้องของสื่อแหล่งการเรียนรู้ฯ สถานศึกษาที่ปรับปรุงใหม่และสิ่งที่ใช้อยู่เดิม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้จุดเด่น จุดพัฒนาของรายวิชาและกิจกรรมในความรับผิดชอบ 2. ได้แนวทางการปรับปรุง/พัฒนา รายวิชาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นของ สพฐ. และสถานศึกษา 3. มีข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น
2. วิเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อมูลด้านสติปัญญา ทักษะความสามารถ แลคุณลักษณะ 2. สุขภาพ ร่างกาย 3. พื้นฐานครอบครัว เศรษฐกิจ 4. สังคม เพื่อน และผู้เกี่ยวข้อง 5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6. ผลงานที่ภาคภูมิใจประสบความสำเร็จ 7. ผลกระทบที่เป็นปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษา รวบรวมข้อมูลรายบุคคล โดยวิธีการดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบจากข้อมูลเอกสารของสถานศึกษา และ Portfolio นักเรียน - สอบถาม - สัมภาษณ์ - สังเกต ฯลฯ 2. วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนรายบุคคล 3. จัดกลุ่มผู้เรียน โดยให้แต่ละกลุ่มมีความสอดคล้องใกล้เคียงกันตามจุดเน้นระดับชั้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. มีข้อมูลที่เป็นจุดเด่น จุดพัฒนาของผู้เรียนรายบุคคล และรายกลุ่ม 3. มีหลักฐาน ร่องรอยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลรายกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
3. กำหนด แนวทางการ จัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ จุดเน้น	1. หน่วยการเรียนรู้ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 4. แผนปฏิบัติการโครงการและ กิจกรรมพิเศษต่างๆ 5. สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา 6. การวัดและประเมินผล	1. ออกแบบการจัดการ เรียนรู้และการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับจุดเน้นการ พัฒนาผู้เรียน และ ตารางเรียนที่กำหนด 2. จัดทำ จัดหาสื่อ แหล่ง การเรียนรู้ฯ ให้สอดคล้อง กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ออกแบบ 3. ออกแบบเครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่ หลากหลาย โดยเน้น การประเมินสภาพจริง ในระดับชั้นเรียน	1. มีแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่มสอดคล้อง ตามจุดเน้น 2. มีรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนตามจุดเน้น 3. มีสื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่ หลากหลายสอดคล้อง ตามจุดเน้น 4. มีเครื่องมือวัดและ ประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามจุดเน้น
4. ดำเนินการ จัดการ เรียนรู้	1. การจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้น ทั้งในและนอกห้องเรียน 2. การประเมินความก้าวหน้าของ ผู้เรียน 3. การประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามจุดเน้น 4. การพัฒนานวัตกรรมการ เรียนรู้ 5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนในระดับชั้นเรียน 6. การนิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. จัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ตามแผนการจัดการ เรียนรู้ 2. จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ที่ส่งเสริมจุดเน้นตาม ศักยภาพผู้เรียน 3. วัดและประเมินผล ความก้าวหน้าของ ผู้เรียนและประเมิน คุณภาพตามจุดเน้น 4. พัฒนานวัตกรรมการ เรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดการ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม 5. นำผลการประเมินไปใช้ พัฒนาและแก้ไขปัญหา ผู้เรียนตาม กระบวนการวิจัย 6. ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมี การนิเทศแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยเน้นการ สร้างความร่วมมือ	1. ผู้เรียนมีทักษะความ สามารถและคุณลักษณะ ตามจุดเน้น 2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ 3. มีการใช้นวัตกรรมการ เรียนรู้ตามจุดเน้น 4. ผู้เรียนได้แสดงออก ตามศักยภาพของ ตนเอง 5. มีการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยใช้ กระบวนการวิจัย 6. มีการสร้างความร่วมมือ ระหว่างครูและผู้ ที่เกี่ยวข้อง 7. มีการนำหลักสูตรการ เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ

ชั้นที่	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
5. นำเสนอผลการพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นรายบุคคลและรายกลุ่ม 2. ผลการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 3. ผลการวิจัยในชั้นเรียน 4. ผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อิงระดับห้องเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นด้วยวิธีการต่างๆ 2. วิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งรายกลุ่มและรายบุคคลตามจุดเน้น 3. นำผลการพัฒนาผู้เรียนไปจัดทำเป็นข้อมูลในระดับห้องเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น 4. สรุปผลการนำนวัตกรรมการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน 5. จัดทำรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นระดับห้องเรียนในความรับผิดชอบ 6. จัดทำรายงานผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อิงระดับห้องเรียนในความรับผิดชอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีผลการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นในทุกมิติทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และระดับห้องเรียน 2. มีหลักสูตรการเรียนรู้อิงระดับห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น 3. มีการวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น 4. มีรูปแบบความร่วมมือของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง 5. มีเอกสารรายงาน และข้อมูลสารสนเทศที่เป็นร่องรอย หลักฐานในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการประเมินตามจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน

ทักษะการคิด

จุดเน้น : ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน

ชั้น	ความสามารถและทักษะ	วิธีการวัดและประเมินผล		
		วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ป. 1	ทักษะการสังเกต และ ทักษะการจัดกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เรียนสังเกต รูปภาพผลไม้ หรือ สัตว์ ฯลฯ แล้วให้ ผู้เรียนจัดกลุ่ม รูปภาพ ผลไม้ หรือ สัตว์ ฯลฯ พร้อมกับ บอกเหตุผลใน การ จัดกลุ่ม หรือ 2. จัดวัสดุหรือสิ่งของ ให้ผู้เรียนสังเกตแล้ว ให้ผู้เรียนจัดกลุ่ม วัสดุหรือสิ่งของ พร้อมกับบอก เหตุผลในการจัด กลุ่มโดยมีครูคอย สังเกตการณ์การจัด กลุ่มและการอธิบาย เหตุผลในการจัด กลุ่มของ ผู้เรียน ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ - แบบบันทึก การสังเกตจัดกลุ่ม และบอกเหตุผล การจัดกลุ่ม 	<p>ผ่าน : ผู้เรียนจัดกลุ่ม และบอกเหตุ ผลได้ถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>หมายเหตุ เกณฑ์การประเมินอาจจะ จัดเป็น ระดับคุณภาพก็ได้ ถ้าหากมีการจัดกลุ่มหรือ บอกเหตุผลหลายรายการ เช่น ถ้าหากมีการสังเกตแล้ว สามารถจัดกลุ่มและบอกเหตุ ผลได้ 6 รายการ อาจ กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้</p> <p>ระดับ 1 จัดกลุ่ม แต่บอก เหตุผลไม่ได้</p> <p>ระดับ 2 จัดกลุ่มและบอก เหตุผลได้ 1-2 รายการ (ผ่าน)</p> <p>ระดับ 3 จัดกลุ่มและบอก เหตุผลได้ 3-4 รายการ</p> <p>ระดับ 4 จัดกลุ่มและบอก เหตุผลได้ 5-6 รายการ</p>

ชั้น	ความสามารถ และ ทักษะ	วิธีการวัดและประเมินผล		
		วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ป. 2	ทักษะการเปรียบเทียบ และทักษะการจำแนก	<p>1. ให้ผู้เรียนสังเกต รูปภาพ วัสดุ หรือ สิ่งของ ฯลฯ ที่มี ขนาดให้นักเรียน เปรียบเทียบต่างกัน แล้วขนาดหรือความ สูงและจำแนก รูปภาพ วัสดุ หรือ สิ่งของ ฯลฯ ที่มี ลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายกันพร้อม กับบอกเหตุผล หรือ</p> <p>2. ให้นักเรียนสังเกต วัสดุ หรือสิ่งของ ซึ่ง วัสดุหรือสิ่งของที่ นำมาให้นักเรียน สังเกตเป็นวัสดุหรือ สิ่งของชนิดเดียวกัน เช่น ก้อนหิน ไม้ ติวสอ ปากกา ฯลฯ แต่มีขนาด หรือมี ความสูง หรือความ ยาวต่างกัน แล้วให้ ผู้เรียนเปรียบเทียบ ขนาด หรือความสูง หรือความยาวจาก นั้นให้ผู้เรียนจำแนก สิ่งของที่ไม่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันไว้ เป็นหมวดหมู่พร้อม กับอธิบายเหตุผล การจำแนก ครู สังเกตการณ์ เปรียบเทียบและการ จำแนกของผู้เรียน ฯลฯ</p>	<p>- แบบทดสอบ</p> <p>- แบบบันทึก การสังเกต การเปรียบเทียบ และการจำแนก</p>	<p>ผ่าน :</p> <p>ผู้เรียนเปรียบเทียบ หรือจำแนก และบอกเหตุ ผลได้ถูกต้อง และเหมาะสม</p> <p>หมายเหตุ</p> <p>เกณฑ์การประเมินอาจจะ จัดเป็นระดับคุณภาพก็ได้ ถ้าหากมีการเปรียบเทียบ หรือจำแนกแล้วบอกเหตุผล หลายรายการ เช่น ถ้าหากมี การสังเกตแล้วสามารถ เปรียบเทียบ หรือจำแนก แล้วบอกเหตุผลได้ 8 รายการ อาจกำหนดเกณฑ์การ ประเมิน ดังนี้</p> <p>ระดับ 1 เปรียบเทียบ หรือ จำแนกแต่บอก เหตุผลไม่ได้</p> <p>ระดับ 2 เปรียบเทียบ หรือ จำแนกแล้วบอก เหตุผลได้ 1-3 รายการ (ผ่าน)</p> <p>ระดับ 3 เปรียบเทียบ หรือ จำแนกแล้วบอก เหตุผลได้ 4-5 รายการ</p> <p>ระดับ 4 เปรียบเทียบ หรือ จำแนกแล้วบอกเหตุ ผลได้ 6-8 รายการ</p>

ชั้น	ความสามารถ และทักษะ	วิธีการวัดและประเมินผล		
		วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ป. 3	ทักษะการรวบรวม ข้อมูล และทักษะ การเชื่อมโยง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เรียนวางแผน/ ออกแบบ กำหนด จุดประสงค์ วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูล จาก สถานการณ์ที่ กำหนดให้ 2. ให้ผู้เรียนเลือกข้อมูล ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และบอกความหมาย ของข้อมูลโดยอาศัย ความรู้ และประสบการณ์ เดิมของตนเองพร้อม กับอธิบายเหตุผล ประกอบ 	- แบบทดสอบ สถานการณ์ ปฏิบัติจริง	<p>ผ่าน :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนวางแผน/ออกแบบ กำหนดจุดประสงค์ วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล และ นำเสนอข้อมูลได้เหมาะสม ตามประเด็นที่กำหนด - ผู้เรียนเลือกข้อมูลที่ เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน และ บอกความหมาย และ อธิบายเหตุผลของข้อมูล ได้เหมาะสม
ป. 6	ทักษะการสรุป อ้างอิง และทักษะ การนำความรู้ไปใช้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินทักษะการ สรุปอ้างอิง โดยการ กำหนดสถานการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ ข้อความจากโฆษณา แล้วให้ผู้เรียนสรุป ความเป็นไปได้ พร้อมกับสรุปข้อ อ้างอิงจากแหล่งข้อมูล ที่เชื่อถือได้ 2. กำหนดเนื้อหาหรือ เรื่องราวให้ผู้เรียน อ่าน แล้วให้ผู้เรียน สรุป และบอกวิธีการ ที่จะนำไปใช้ในชีวิต ประจำวันโดยการต่อ ยอดจากเนื้อหา หรือเรื่องราวที่อ่าน 	- แบบทดสอบ การสรุปอ้างอิง - แบบทดสอบการ นำความรู้ไปใช้	<p>ผ่าน :</p> <ul style="list-style-type: none"> - สรุปสถานการณ์ หรือ เรื่องราวต่างๆ และมีกร อ้างอิง แหล่งข้อมูลได้ เหมาะสม - สรุปและบอกวิธีการนำ ข้อสรุปจากสถานการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ เหมาะสม

จุดเน้น : ทักษะการคิดขั้นสูง

ชั้น	ความสามารถ และ ทักษะ	วิธีการวัดและประเมินผล		
		วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ม. 1	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน และทักษะการสรุป ความคิดเห็น	<ol style="list-style-type: none"> ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียน แล้วตั้งคำถามให้ผู้เรียนวิเคราะห์ กำหนดสถานการณ์หรือคำถามแล้วให้ผู้เรียนประเมินหรือตัดสิน กำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนแล้วตั้งคำถามให้ผู้เรียนสรุปและพ ร ้อม กั บ อธิบาย เหตุผล 	- แบบทดสอบ สถานการณ์	ผ่าน : <ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ได้เหมาะสม สรุปและอธิบายเหตุผลได้เหมาะสม
ม. 4-6	ทักษะการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	ประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยการกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนแก้ปัญหา โดยเน้นการแก้ปัญหาเชิงบวกที่เป็นวิธีการที่สร้างสรรค์ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง	- แบบทดสอบ สถานการณ์ที่เน้นการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	ผ่าน : ผู้เรียนแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้เหมาะสมอย่างสร้างสรรค์ และมีความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษา วิเคราะห์ การนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ยุคสมัยในการศึกษาประวัติของมนุษยชาติโดยสังเขป ประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป ยกตัวอย่างหลักฐานที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจโดยสังเขป ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย ภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

ส 4.2 ป.4/1, ป.4/2

ส 4.3 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

รวม 8 ตัวชี้วัด

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	เวลา ช่วงเวลา และ ยุค ส มั ย ท า ง ประวัติศาสตร์	ส 4.1 ป.4/1	การนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ทำให้เข้าใจช่วงเวลาของ เหตุการณ์ที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ	4	
2	ยุค ส มั ย ท า ง ประวัติศาสตร์	ส 4.1 ป.4/2	การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ เป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุค ประวัติศาสตร์นั้น ทำให้เกิดความเข้าใจที่ ตรงกันต่อการศึกษาประวัติของมนุษยชาติ	4	
3	การศึกษา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น	ส 4.1 ป.4/3	หลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมา ของท้องถิ่นนั้น มีทั้งหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ขั้นต้นและ ชั้นรอง	6	
4	การตั้งถิ่นฐานและ การดำรงชีวิตของ มนุษย์ในดินแดน ไทย	ส 4.2 ป.4/1	การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ในบริเวณต่างๆ ในดินแดนไทยนั้นขึ้นอยู่กับ ปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยมี หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งยืนยัน	4	
5	พัฒนาการของมนุษย์ สมัยประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย	ส 4.2 ป. 4/2	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้น รองที่พบในท้องถิ่น ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดง ถึงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย	6	
6	พัฒนาการของสมัย สุโขทัย	ส 4.3 ป.4/1	อาณาจักรสุโขทัยมีพัฒนาการทั้งด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ โดยมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นผู้นำสำคัญในการพัฒนา	5	
7	บุคคลสำคัญสมัย สุโขทัย	ส 4.3 ป.4/2	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และพระมหาธรรมราชาที่ 1 เป็นบุคคลสำคัญ ที่พัฒนาอาณาจักรสุโขทัยทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	5	
8	ภูมิปัญญาสมัย สุโขทัย	ส 4.3 ป.4/3	ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัยเป็นสิ่งที่มีความค่าทำ ให้เกิดความภาคภูมิใจและควรค่าแก่การ อนุรักษ์	6	

โครงสร้างแผนฯ ประวัติศาสตร์ ป. 4

เวลา 40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการจัดการเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	1. ทศวรรษ	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการจำแนก 3. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	1
	2. ศตวรรษ	- วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา (CIPPA Model)	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการระบุ 3. ทักษะการจำแนก 4. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	1-2
	3. สหัสวรรษ	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการจำแนก 3. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	1. การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์	- วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการตีความ 3. ทักษะการให้เหตุผล 4. ทักษะการสรุปความ	1-2
	2. ยุคสมัยที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย	- วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการตีความ 3. ทักษะการให้เหตุผล	1-2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	1. ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น	- วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการตีความ 3. ทักษะการให้เหตุผล	1-2
	2. การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น	- วิธีสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์	1. ทักษะการสำรวจ 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล 5. ทักษะการประเมิน	1-2

โครงสร้างแผนฯ ประวัติศาสตร์ ป. 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการ การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการจัด การเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การตั้งถิ่นฐานและ การดำรงชีวิตของ มนุษย์ในดินแดนไทย	1. ปัจจัยที่มีผลต่อ การตั้งถิ่นฐาน ของมนุษย์	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคร่วมกัน คิด	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการสรุปผล ความเห็น	1
	2. การตั้งหลักแหล่ง ของมนุษย์สมัย ก่อนประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย	- วิธีสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ (Inquiry Method : 5E)	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการรวบรวม ข้อมูล	1-2
	3. พัฒนาการของ ชุมชนสมัยก่อน ประวัติศาสตร์	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่ม สืบค้น	- ทักษะการวิเคราะห์	1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของมนุษย์ สมัยประวัติศาสตร์ใน ดินแดนไทย	1. แคว้นโบราณสมัย ประวัติศาสตร์ใน ดินแดนไทย : ภาคเหนือ	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่ สหาย	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการประเมิน 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล	1
	2. แคว้นโบราณสมัย ประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย : ภาคกลาง	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคโต๊ะ กลม	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการประเมิน 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล	1
	3. แคว้นโบราณสมัย ประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย : ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่า เรื่องรอบวง	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการประเมิน 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล	1
	4. แคว้นโบราณสมัย ประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย : ภาคใต้	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่ม สืบค้น	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการประเมิน 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล	1

โครงสร้างแผนฯ ประวัติศาสตร์ ป. 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัด การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการจัด การเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา (ชั่วโมง)
	5. การสืบค้นข้อมูล แคว้นโบราณสมัย ประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น	- วิธีสอนโดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการประเมิน 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการให้เหตุผล	1-2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พัฒนาการของสมัย สุโขทัย	1. การตั้งอาณาจักร สุโขทัย	- วิธีสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ (Inquiry Method : 5E)	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์	1
	2. พัฒนาการด้าน การเมือง การปกครอง สมัยสุโขทัย	- วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการตีความ 3. ทักษะการวิเคราะห์ 4. ทักษะการสรุปอ้างอิง	1
	3. พัฒนาการด้าน เศรษฐกิจสมัย สุโขทัย	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการตีความ 3. ทักษะการวิเคราะห์ 4. ทักษะการสรุปอ้างอิง	1-2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 บุคคลสำคัญสมัย สุโขทัย	1. พ่อขุนศรีอินทรา ทิตย์	- วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างเจตคติ	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการสรุปความ	1
	2. พ่อขุนรามคำแหง มหาราช	- วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความ ตระหนัก	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการสรุปความ	1
	3. พระมหาธรรม ราชาที่ 1 (ลิไทย)	- วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการสรุปความ	1
	4. สืบค้นประวัติและ ผลงานบุคคล สำคัญสมัยสุโขทัย	- วิธีสอนโดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการตีความ 4. ทักษะการสรุปความ	1-2

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการ การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการจัด การเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ภูมิปัญญาสมัย สุโขทัย	1. ภูมิปัญญาในการ ดำรงชีวิต	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคูคิดสี่ สหาย	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการสรุปอ้างอิง	1
	2. ภูมิปัญญาในด้าน ศิลปวัฒนธรรม	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่า เรื่องรอบวง	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการเชื่อมโยง 3. ทักษะการสรุปอ้างอิง	1
	3. ภูมิปัญญาด้าน ศาสนา	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคโต๊ะ กลม	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการเชื่อมโยง	1
	4. คุณค่าของภูมิ ปัญญาสมัยสุโข ทัย	- วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิค ร่วมกันคิด	1. ทักษะการวิเคราะห์ 2. ทักษะการเชื่อมโยง	1
	5. การร่วมมือกัน อนุรักษ์ภูมิปัญญา สมัยสุโขทัย	- วิธีสอนแบบธรรมสภาจณา	1. ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2. ทักษะการวิเคราะห์ 3. ทักษะการเชื่อมโยง 4. ทักษะการสรุปอ้างอิง	1-2

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.4/1 นับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ทำให้เข้าใจช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) ความหมายและช่วงเวลาของทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ
- 2) การใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษเพื่อทำความเข้าใจช่วงเวลาปรากฏในเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการระบุ
- 3) ทักษะการจำแนก
- 4) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

โปสเตอร์ เรื่อง การนับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง เวลา กับ ศตวรรษ
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง การใช้ศตวรรษ
- 3) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง ช่วงเวลา สหัสวรรษ
- 4) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 5) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 6) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 7) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบโปรเตอร์ เรื่อง การนับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

☞ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพเหตุการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน มาติดไว้ที่ป้ายนิเทศหรือบอร์ดหน้าห้องเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันเรียงลำดับภาพก่อนหลังพร้อมให้เหตุผลประกอบ
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเวลากับการดำเนินชีวิต

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ครูอธิบายให้นักเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ในกลุ่มและชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎกติกาของการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ครูให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่อง ทศวรรษ ในหัวข้อ ความหมาย และตัวอย่างการใช้ทศวรรษ
3. สมาชิกแต่ละคนคิดตัวอย่างหรือเรื่องราวที่ตนประทับใจภายในช่วงเวลา 1 ทศวรรษ
4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันเล่าตัวอย่างเหตุการณ์ภายใน 1 ทศวรรษ โดยเล่าเรื่องแบบเล่าเรื่องรอบวงทีละคนแล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมออกมานำเสนอที่หน้าห้องเรียน
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง เวลากับทศวรรษ โดยตอบคำถามคนละ 1 ข้อ แล้วนำมาเล่าสู่กันฟังแบบเล่าเรื่องรอบวง
6. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของการนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ

วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา (CIPPA Model)

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

ครูให้นักเรียนช่วยกันเล่าเหตุการณ์สำคัญหรือกิจกรรมสำคัญของโรงเรียนในช่วง 1 ศตวรรษ แล้วช่วยกันเรียงลำดับเหตุการณ์

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

นักเรียนกลุ่มเดิมช่วยกันศึกษาความรู้เรื่อง ศตวรรษ แล้วช่วยกันอธิบายความรู้ความเข้าใจจากเรื่องที่ศึกษา

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง การใช้ศตวรรษ

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกลุ่ม

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงานที่ 2.1 ของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟังหมุนเวียนกันทีละข้อจนครบทุกคน จากนั้นครูเฉลยคำตอบในใบงาน

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของการใช้ศตวรรษ และตัวอย่างการใช้ศตวรรษ แล้วบันทึกลงในสมุดบันทึก

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าห้องเรียนโดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนหาข้อความ คนละ 1 ข้อความ ที่แสดงถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับการนับศตวรรษนำมาวิเคราะห์แล้วบรรยายใต้ข้อความที่แสดงถึงการนับศตวรรษ จากนั้นนำเสนอครู

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนเล่นเกมนับช่วงเวลา โดยครูอธิบายขั้นตอนก่อนการเล่นเกม

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง สหสวรรษ ในหัวข้อ ความหมายและตัวอย่างการใช้ สหสวรรษโดยครูอธิบายความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจชัดเจน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง ช่วงเวลาสหสวรรษ
3. สมาชิกแต่ละคู่ของแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงานที่ 3.1
4. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 3.1 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของสหสวรรษและความสำคัญของการใช้ช่วงเวลายังสหสวรรษ

- ครูมอบหมายให้นักเรียนจัดทำโปสเตอร์ เรื่อง การนับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และ สหสวรรษ โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - วินัย พงศ์ศรีเพียร. 2546. **วันवार กาลเวลา แลนานาคักราช**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- 3) เกมนับช่วงเวลา
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง เวลากับทศวรรษ
- 6) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง การใช้ศตวรรษ
- 7) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ช่วงเวลาสหัสวรรษ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด

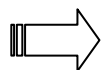

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินโปสเตอร์ เรื่อง การนับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ พร้อมยกตัวอย่าง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
2. การนับช่วงเวลาเป็นศตวรรษ พร้อมยกตัวอย่าง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นศตวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นศตวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นศตวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
3. การนับช่วงเวลาเป็นสหัสวรรษ พร้อมยกตัวอย่าง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นสหัสวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นสหัสวรรษพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายการนับช่วงเวลาเป็นสหัสวรรษ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.4/2 อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติของมนุษยชาติโดยสังเขป

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์นั้น ทำให้เกิดความเข้าใจ ที่ตรงกันต่อการศึกษาประวัติของมนุษยชาติ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่แบ่งเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์
- 2) ยุคสมัยที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เช่น สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการตีความ
- 3) ทักษะการให้เหตุผล
- 4) ทักษะการสรุปความ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

รายงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง ข้อมูลหรือภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ประทับใจ
- 3) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 4) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 5) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 6) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 7) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบรายงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- ➡ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

เรื่องที่ 1 การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์

เวลา 1-2 ชั่วโมง

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

ครูนำภาพเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพเครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์สมัยสำริด สมัย เหล็กภาพศิลาจารึกมาให้ให้นักเรียนดู แล้ววิเคราะห์ความสำคัญของภาพดังกล่าว

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาความรู้เรื่อง การแบ่งยุคสมัย ในการศึกษาประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันอธิบายความรู้เรื่อง การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ ในประเด็น ดังนี้

- 1) สมัยก่อนประวัติศาสตร์
- 2) สมัยประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบ (Evaluate)

ครูเฉลยใบงานที่ 1.1 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก

1. ครูนำภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพการแสดงยุทธหัตถี ภาพคนชุมนุมกันบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ฯลฯ มาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ภาพใดจัดอยู่ในสมัยเดียวกัน
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการสืบค้นความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นักเรียนประทับใจในสมัยต่างๆ และกำหนดจุดประสงค์ เพื่อแสวงหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 วางแผนปฏิบัติ

ครูนำจุดประสงค์ที่นักเรียนมีความต้องการหาคำตอบมากำหนดแนวทางในการหาคำตอบ

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ

นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ พร้อมภาพประกอบในสมัยต่างๆ ที่กลุ่มกำหนดร่วมกัน กลุ่มละ 1 สมัย

ขั้นที่ 4 พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่
2.1 เรื่อง ข้อมูลหรือภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ประทับใจ
2. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.1 หน้าห้องเรียน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 5 สรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง การแบ่งสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำรายงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - (1) วุฒิชัย มูลศิลป์. 2547. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์.
  - (2) สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ. 2531. **ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ ถึง พ.ศ. 2000**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมประวัติศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- 3) บัตรภาพ
- 4) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์
- 5) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ข้อมูลหรือภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ประทับใจ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

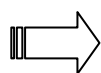
- ห้องสมุด

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การอธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้ถูกต้องชัดเจนเป็นส่วนใหญ่	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้ถูกต้องชัดเจนเป็นบางส่วน
2. การอธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ได้ถูกต้อง	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
3. การอธิบายลักษณะสำคัญในสมัยประวัติศาสตร์	อธิบายลักษณะสำคัญในสมัยประวัติศาสตร์ พร้อมยกตัวอย่างหลักฐานประกอบได้ถูกต้อง	อธิบายลักษณะสำคัญในสมัยประวัติศาสตร์ พร้อมยก ตัวอย่างหลักฐานประกอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายลักษณะสำคัญในสมัยประวัติศาสตร์ พร้อมยกตัวอย่างหลักฐานประกอบได้ถูกต้องเป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.4/3 แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นนั้น มีทั้งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรอง

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แบ่งเป็นหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง
- 2) ตัวอย่างหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นของตน
- 3) เกณฑ์การจำแนกหลักฐานที่พบในท้องถิ่นเป็นหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างง่าย ๆ

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสำรวจ
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการตีความ
- 4) ทักษะการให้เหตุผล
- 5) ทักษะการประเมิน

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. รักความเป็นไทย

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

รายงาน เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น
- 3) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
- 4) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 5) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 6) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 7) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบรายงาน เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- ➡ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

เรื่องที่ 1 ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น

เวลา 1-2 ชั่วโมง

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

ครูนำภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์หลายๆ ภาพมาให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของภาพดังกล่าว ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ตามความสมัครใจ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น ในหัวข้อ หลักฐานขั้นต้น และหลักฐานขั้นรอง

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluate)

ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1 และให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันตรวจใบงาน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น

เรื่องที่ 2 การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น

เวลา 1-2 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนเล่นเกมจับกลุ่มประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น โดยให้ตัวแทนกลุ่มละ 2 คน ออกมาเล่นเกม

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ

นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งหลักฐานชั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 ประเมินคุณค่าและประโยชน์

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น เมื่อทำเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 เลือกและตัดสินใจ

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกและตัดสินใจสืบค้นหลักฐานความเป็นมาของท้องถิ่น กลุ่มละ 1 ชนิด

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติ

สมาชิกแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานความเป็นมาของท้องถิ่น ตามที่กลุ่มเลือก แล้วนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักฐานที่สำคัญของท้องถิ่น

เรื่องที่ 3 การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิธีสอนโดยการศึกษาสถานนอกสถานที่

เวลา 1-2 ชั่วโมง

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาหรือประเด็นที่จะไปศึกษาสถานนอกสถานที่

1. ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ ตามที่นักเรียนมีความรู้
2. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ในประเด็นที่นักเรียนสนใจ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อสำคัญที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 2 วางแผนและเตรียมการ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา กำหนดสถานที่ วันเวลา พาหนะในการเดินทาง เอกสารข้อมูลในการศึกษา กิจกรรมระหว่างการศึกษาสถานนอกสถานที่ การวัดและประเมินผล
2. ครูดำเนินการขออนุญาตจากผู้บริหาร ติดต่อเจ้าของสถานที่ ขออนุญาตผู้ปกครอง จัดเตรียมพาหนะและประสานงานกับทีมงานในการพานักเรียนไปศึกษาสถานนอกสถานที่

- **ครูมอบหมายให้นักเรียนจัดทำรายงาน เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด**

ขั้นที่ 3 ศึกษาสถานนอกสถานที่

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (มีครูที่ปรึกษาประจำกลุ่ม) เดินทางไปยังสถานที่ที่ต้องการศึกษาประวัติความเป็นมาในท้องถิ่น
2. ครูแจกใบงานที่ 3.1 เรื่อง การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนบันทึกข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กำหนด โดยมีครูที่ปรึกษาประจำกลุ่มเป็นผู้ดูแล
3. ครูผู้สอนและครูที่ปรึกษาช่วยเสนอแนะให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ประเมินผล

สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันนำข้อมูลที่บันทึกในใบงานที่ 3.1 มาอภิปรายร่วมกัน แล้วจัดทำเป็นรายงานส่งครู

- **นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น**

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - (1) วิณา เอี่ยมประไพ. 2535. **หลักฐานทางประวัติศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
  - (2) นิธิ เอียวศรีวงศ์และอาคม พัทธมยะ. 2525. **หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย (ส021)**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
  - (3) ชิดา สาระยา. 2539. **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ.
  - (4) เอกวิทย์ ณ ถกลาง. 2544. **ภาพรวมภูมิปัญญาไทย**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์.
- 3) บัตรภาพ
- 4) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น
- 5) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง การศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น
- 6) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น

9.2 แหล่งการเรียนรู้

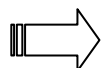
- ห้องสมุด

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงาน เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การอธิบายประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น	อธิบายประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นได้ถูกต้อง	อธิบายประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
2. การจำแนกประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่น	จำแนกประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิปัญญาได้ถูกต้องครบทุกชนิด	จำแนกประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิปัญญาได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	จำแนกประเภทของหลักฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิปัญญาได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
3. การอธิบายประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อธิบายประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองประกอบได้ถูกต้องเหมาะสม	อธิบายประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองประกอบได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่	อธิบายประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองประกอบได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ในบริเวณต่างๆ ในดินแดนไทยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งยืนยัน

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 3) ทักษะการสรุปลงความเห็น

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แผ่นพับ เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย
- 3) ตรวจสอบงานที่ 2.2 เรื่อง แหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่ฉันอาศัยอยู่
- 4) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์
- 5) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 6) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 7) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 8) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 9) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในดินแดนไทย

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบแผ่นพับ เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย

8. กิจกรรมการเรียนรู้

➡ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในดินแดนไทย

เรื่องที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคร่ำครวญกันคิด

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งถิ่นฐานและอธิบายเหตุผล จากนั้นครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ และร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญ
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันตอบคำถามในใบงานที่ 1.1 เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ และผลัดกันอธิบายคำตอบให้เพื่อนคนอื่นในกลุ่มฟังจนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน
4. ครูสุ่มนักเรียนในแต่ละกลุ่มออกไปตอบคำถามตามใบงานที่ 1.1 ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูช่วยกันสรุปปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

เรื่องที่ 2 การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย
วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

เวลา 1-2 ชั่วโมง

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าความรู้เดิมเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ในสมัยหิน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนรวมกลุ่มเดิม แล้วร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง แหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

1. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายความรู้เกี่ยวกับการตั้งหลักแหล่งและเครื่องมือเครื่องใช้ที่พบในแต่ละภาคของประเทศไทยในชุมชนสมัยหินเก่า สมัยหินใหม่ สมัยสำริด และสมัยเหล็ก
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย จากนั้นครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 2.1

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่นักเรียนอาศัยอยู่แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาใช้ในการทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง แหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่ฉันอาศัยอยู่
2. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.2

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบ (Evaluate)

ครูวัดและประเมินผลนักเรียนจากการทำใบงานที่ 2.1-2.2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ตัวแทนนักเรียนอ่านบทกลอน “พัฒนาการแห่งดินแดนไทย” ให้เพื่อนนักเรียนในชั้นฟัง จากนั้นครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากบทกลอนที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษย์
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และร่วมกันวิเคราะห์ หาเหตุผลมาสนับสนุนในประเด็นที่ครูกำหนด
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยที่สมาชิกในกลุ่มให้โอกาสสมาชิกที่เรียนอ่อนได้เลือกหัวข้อย่อยในการทำใบงานก่อน
3. สมาชิกแต่ละคนสืบค้นข้อมูลความรู้มาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ แล้วนำคำตอบมาอภิปรายร่วมกัน
4. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปพัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแผ่นพับ เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในดินแดนไทย โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในดินแดนไทย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - (1) วุฒิชัย มูลศิลป์. 2547. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์.
  - (2) สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ. 2531. **ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ ถึง พ.ศ. 2000**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมประวัติศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
  - (3) ธิดา สาระยา. 2539. **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น:ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ.
- 3) บทกลอน
- 4) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
- 5) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย
- 6) ใบงานที่ 2.2 เรื่อง แหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่ฉันอาศัยอยู่
- 7) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์

9.2 แหล่งการเรียนรู้

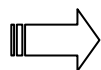
—

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินแผ่นพับ เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์	อธิบายการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง 4 สมัย	อธิบายการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้ถูกต้อง 3 สมัย	อธิบายการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้ถูกต้อง 1-2 สมัย
2. การพัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์	อธิบายพัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง 4 ประเด็นขึ้นไป	อธิบายพัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้ถูกต้อง 3 ประเด็น	อธิบายพัฒนาการของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง 2 ประเด็น
3. แหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่	อธิบายแหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ได้ถูกต้อง	อธิบายแหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ ได้ ถูก ต้ อ ง เป็นส่วนใหญ่	อธิบายแหล่งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ได้ถูกต้อง เป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป.4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรองที่พบในท้องถิ่น ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยเฉพาะที่สามารถก่อตั้งเป็นอาณาจักรโบราณได้โดยสังเขป
- 2) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทยโดยสังเขป

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการประเมิน
- 3) ทักษะการตีความ
- 4) ทักษะการให้เหตุผล

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบบันทึกการสืบค้นข้อมูล เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์ในแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไทย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคเหนือของไทย
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคกลางของไทย
- 3) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
- 4) ตรวจสอบงานที่ 4.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของไทย
- 5) ตรวจสอบแบบบันทึกการอ่าน
- 6) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 7) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 8) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 9) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบแบบบันทึกการสืบค้นข้อมูล เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์ในแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไทย

8. กิจกรรมการเรียนรู้

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

เรื่องที่ 1 แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย : ภาคเหนือ
วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย

เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพโบราณสถานสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย มาให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าโบราณสถานนั้นชื่ออะไร อยู่ที่ไหน
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ครูอธิบายวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ภาคเหนือ
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคเหนือของไทย
4. สมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มผลัดกันอภิปรายคำตอบของตนในใบงานที่ 1.1
5. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 1.1

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูช่วยกันสรุปลักษณะสำคัญของแคว้นหรือรัฐชายและแคว้นโยนก

เรื่องที่ 2 แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย : ภาคกลาง
วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคโต๊ะกลม

เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนตอบคำถามจากภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุในสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ภาคกลาง
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคกลางของไทย และอภิปรายร่วมกันในหัวข้อสำคัญจนมีความเข้าใจกระจ่างชัด
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคกลางของไทย โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำหน้าที่ ดังนี้
  - สมาชิกคนที่ 1 เขียนคำตอบข้อที่ 1 แล้วส่งใบงานไปยังสมาชิกคนที่ 2
  - สมาชิกคนที่ 2 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 1 ตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์แล้วตอบคำถามในข้อต่อไป
  - สมาชิกคนที่ 3 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขหรือเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์แล้วตอบคำถามในข้อต่อไป
  - สมาชิกคนที่ 4 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขหรือเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์แล้วตอบคำถามในข้อต่อไป สมาชิกทุกคนจะได้ตอบคำถามในจำนวนข้อที่เท่ากัน

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของแคว้นทวารวดีและแคว้นละโว้

เรื่องที่ 3 แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย :

เวลา 1 ชั่วโมง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สมัยอาณาจักรขอมหรือเขมรโบราณว่าภาพใดเป็นโบราณสถานในประเทศไทย พร้อมอธิบายเหตุผล

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมมือกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับอาณาจักรขอมหรือเขมรโบราณ
2. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มอภิปรายร่วมกันในประเด็นที่สำคัญที่แต่ละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง
3. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงานที่ 3.1 ให้สมาชิกกลุ่มฟังที่ละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง
5. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 3.1 แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มตรวจสอบคำตอบพร้อมปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับอาณาจักรขอมหรือเขมรโบราณ

เรื่องที่ 4 แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย : ภาคใต้
วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่มสี่คน

เวลา 1 ชั่วโมง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มเดิม แล้วให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมแข่งขันติดบัตรคำชื่อโบราณสถานและโบราณวัตถุสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย บนแผนที่ประเทศไทย

ขั้นสอน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของไทย
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสาระสำคัญของแคว้นตามพรลิงค์และแคว้นลังกาสุกะ แล้วช่วยกันทำใบงานที่ 4.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของไทย
3. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำคำตอบของตนมาอภิปรายร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม จนได้คำตอบที่สมบูรณ์และมีความเข้าใจตรงกัน
4. ตัวแทนกลุ่มผลัดกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ 4.1 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์และแคว้นลังกาสุกะ

เรื่องที่ 5 การสืบค้นข้อมูลแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น
วิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เวลา 1-2 ชั่วโมง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงคุณค่าหรือความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา

นักเรียนร่วมกันเสนอเรื่องที่ต้องการศึกษาข้อมูลของแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐาน

นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันกำหนดแนวทางการรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ ทั้งประเภทลายลักษณ์อักษรและหลักฐานทางโบราณคดีมาประกอบ

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล

สมาชิกของกลุ่มนำหลักฐานที่สืบค้นมาร่วมกันวิเคราะห์ว่า หลักฐานดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ มีคุณค่าเพียงใด

ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่สืบค้นมาวิเคราะห์ แยกประเภท เรียงเหตุการณ์ตามลำดับก่อนหลัง

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล

- ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ผ่านการสังเคราะห์แล้ว มาเรียบเรียงตามหัวข้อที่ครูกำหนดไว้ในแบบบันทึก เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์ในแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่นไทย โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการสืบค้นข้อมูลแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในดินแดนไทย

➡นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - (1) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย. 2545. **ข้อมูลวัฒนธรรมภาคกลาง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
  - (2) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย. 2545. **ข้อมูลวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
  - (3) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย. 2545. **ข้อมูลวัฒนธรรมภาคเหนือ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
  - (4) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย. 2545. **ข้อมูลวัฒนธรรมภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
  - (5) ธิดา สาระยา. 2539. **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ.
  - (6) วุฒิชัย มูลศิลป์. 2547. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิกตเวทินในพระบรมราชูปถัมภ์.
- 3) แผนที่ประเทศไทย
- 4) บัตรคำ
- 5) บัตรภาพ
- 6) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคเหนือของไทย
- 7) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคกลางของไทย
- 8) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
- 9) ใบงานที่ 4.1 เรื่อง แคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของไทย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

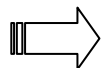
- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://www.maceducation.com/e-knowledge/2413117100/07.htm>
  - <http://th.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินแบบบันทึกการสืบค้นข้อมูล เรื่อง พัฒนาการของมนุษย์ในแคว้นโบราณสมัยประวัติศาสตร์ใน
ท้องถิ่นไทย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การกำหนดเรื่องที่สืบค้นและวัตถุประสงค์	กำหนดเรื่องที่สืบค้นและวัตถุประสงค์ชัดเจนมีความสัมพันธ์กัน	กำหนดเรื่องที่สืบค้นและวัตถุประสงค์ชัดเจนมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนใหญ่	กำหนดเรื่องที่สืบค้นและวัตถุประสงค์ค่อนข้างชัดเจนมีความสัมพันธ์กันเป็นบางส่วน
2. การสืบค้นหลักฐานพร้อมบอกแหล่งที่มา	มีหลักฐานประกอบการสืบค้นข้อมูล 3 ชนิดขึ้นไป และมีแหล่งที่มา	มีหลักฐานประกอบการสืบค้นข้อมูล 2 ชนิด และมีแหล่งที่มา	มีหลักฐานประกอบการสืบค้นข้อมูล 1 ชนิด และมีแหล่งที่มา
3. การบันทึกข้อมูลในการสืบค้นอย่างเป็นระบบ	มีการบันทึกข้อมูลในการสืบค้นเรียงตามลำดับเหตุการณ์และแสดงถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล	มีการบันทึกข้อมูลในการสืบค้นเรียงตามลำดับเหตุการณ์และแสดงถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเป็นส่วนใหญ่	มีการบันทึกข้อมูลในการสืบค้นเรียงตามลำดับเหตุการณ์และแสดงถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.3 ป.4/1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อาณาจักรสุโขทัยมีพัฒนาการทั้งด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำสำคัญในการพัฒนา

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย โดยสังเขป
- 2) พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทั้งด้านการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจ โดยสังเขป

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการตีความ
- 3) ทักษะการวิเคราะห์
- 4) ทักษะการสรุปอ้างอิง

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

ป้ายนิเทศ เรื่อง พัฒนาการด้านต่างๆ สมัยสุโขทัย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พัฒนาการของสมัยสุโขทัย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง การสร้างความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย
- 3) ตรวจสอบงานที่ 2.2 เรื่อง ลักษณะของผู้ปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- 4) ตรวจสอบงานที่ 2.3 เรื่อง รูปแบบการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- 5) ตรวจสอบงานที่ 2.4 เรื่อง การดำรงชีวิตของราษฎรสมัยสุโขทัยและการสูญเสียอำนาจของสุโขทัย
- 6) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย
- 7) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 8) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 9) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 10) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 11) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พัฒนาการของสมัยสุโขทัย

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบปಾಯนิเทศ เรื่อง พัฒนาการด้านต่างๆ สมัยสุโขทัย

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- ➡ **นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พัฒนาการของสมัยสุโขทัย**

เรื่องที่ 1 การตั้งอาณาจักรสุโขทัย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

ครูนำภาพศิลาจารึกมาให้ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของภาพและความสัมพันธ์กับอาณาจักรไทย

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6-8 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่อง การตั้งอาณาจักรสุโขทัย จากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้เรื่อง การตั้งอาณาจักรสุโขทัย ตามประเด็น ดังนี้

- 1) สภาพความเป็นอยู่ของประชากรไทยบริเวณที่ราบลุ่มน้ำต่างๆ
- 2) การร่วมมือกันก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมมือกันนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบ (Evaluate)

ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1 โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง แล้วร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การตั้งอาณาจักรสุโขทัย

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

นักเรียนร่วมกันร้องเพลงเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงข้อคิดที่ได้จากบทเพลง

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษา ดังนี้

- หมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง การสร้างความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง ลักษณะของผู้ปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง รูปแบบการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง การดำรงชีวิตของประชากรสมัยสุโขทัย และการสูญเสียอำนาจของอาณาจักรสุโขทัย

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

สมาชิกแต่ละหมายเลขทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม แล้วทำใบงาน ดังนี้

- หมายเลข 1 ทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง การสร้างความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 2 ทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง ลักษณะของผู้ปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 3 ทำใบงานที่ 2.3 เรื่อง รูปแบบการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- หมายเลข 4 ทำใบงานที่ 2.4 เรื่อง การดำรงชีวิตของราษฎรสมัยสุโขทัยและการสูญเสียอำนาจของสุโขทัย

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

1. สมาชิกแต่ละหมายเลขผลัดกันเล่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาและจากผลการทำใบงานที่ตนรับผิดชอบ
2. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ 2.1 -2.4

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนผังมโนทัศน์เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน และให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้

ครูมอบหมายให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัยไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาความรู้ด้านเศรษฐกิจในสมัยสุโขทัย

เรื่องที่ 3 พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เวลา 1-2 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

ขั้นที่ 1 สร้างคุณค่าและประสบการณ์ของสิ่งที่เรียน (พัฒนาสมองซีกขวา)

ครูนำภาพพืชสำคัญที่ปลูกกันมากในสมัยสุโขทัย มาให้นักเรียนดูแล้วแสดงความคิดเห็นว่า พืชชนิดใดมีความสำคัญที่สุดในสมัยสุโขทัย

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ (พัฒนาสมองซีกซ้าย)

นักเรียนอธิบายเหตุผลที่สนับสนุนความคิดที่แสดงว่า พืชชนิดใดที่มีความสำคัญที่สุดในสมัยสุโขทัย

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (พัฒนาสมองซีกขวา)

นักเรียนร่วมกันหลอมรวมความคิดของทุกคนที่แสดงถึงอาชีพที่สำคัญของประชากรในสมัยสุโขทัย

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด (พัฒนาสมองซีกซ้าย)

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

ขั้นที่ 5 ลงมือปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด (พัฒนาสมองซีกซ้าย)

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย
2. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.1 หน้าชั้นเรียน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 6 สร้างชิ้นงานเพื่อสะท้อนความเป็นตนเอง (พัฒนาสมองซีกขวา)

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดป้ายนิเทศ เรื่อง พัฒนาการด้านต่างๆ สมัยสุโขทัย โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณค่าและประยุกต์ใช้ (พัฒนาสมองซีกซ้าย)

สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ผลงานป้ายนิเทศ แล้วร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขและนำไปพัฒนา

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับผู้อื่น (พัฒนาสมองซีกขวา)

นักเรียนแต่ละกลุ่มหมุนเวียนกันไปศึกษาป้ายนิเทศของกลุ่มอื่น แล้วผลัดกันให้ข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น

- ➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พัฒนาการของสมัยสุโขทัย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - กรมวิชาการ. 2539. **สุโขทัย รุ่งอรุณแห่งความสุข**. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ.
- 3) เพลงคำขวัญสุโขทัย
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย
- 6) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง การสร้างความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย
- 7) ใบงานที่ 2.2 เรื่อง ลักษณะของผู้ปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- 8) ใบงานที่ 2.3 เรื่อง รูปแบบการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย
- 9) ใบงานที่ 2.4 เรื่อง การดำรงชีวิตของราษฎรสมัยสุโขทัยและการสูญเสียอำนาจของสุโขทัย
- 10) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - [http:// th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรสุโขทัย](http://th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรสุโขทัย)

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินป้ายนิเทศ เรื่อง พัฒนาการด้านต่างๆ สมัยสุโขทัย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย	อธิบายการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
2. พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองสมัยสุโขทัย	อธิบายพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
3. พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย	อธิบายพัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายพัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายพัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นบางส่วน
4. พัฒนาการด้านสังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย	อธิบายพัฒนาการด้านสังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องชัดเจนพร้อมภาพประกอบ	อธิบายพัฒนาการด้านสังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่พร้อมภาพประกอบ	อธิบายพัฒนาการด้านสังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยได้ถูกต้องเป็นบางส่วนพร้อมภาพประกอบ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดี
6 - 9	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.3 ป.4/2 บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และพระมหาธรรมราชาที่ 1 เป็นบุคคลสำคัญที่พัฒนาอาณาจักรสุโขทัยทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไทย) โดยสังเขป

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการตีความ
- 4) ทักษะการสรุปความ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. รักความเป็นไทย

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

รายงานผลการสืบค้นข้อมูล เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- 3) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)
- 4) ตรวจสอบบันทึกการอ่าน
- 5) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 6) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 7) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบรายงานผลการสืบค้นข้อมูล เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- ➡ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

เรื่องที่ 1 พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างเจตคติ

ขั้นที่ 1 สังเกต

ครูนำภาพอนุสาวรีย์พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าทำไมคนในยุคปัจจุบันจึงสร้างอนุสาวรีย์ของพระองค์ท่าน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่องประวัติและผลงานสำคัญของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างผลงานสำคัญของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ด้านการสร้างความมั่นคงแก่บ้านเมือง พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เสร็จแล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงาน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 สรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติและผลงานของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และแนวทางการนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนในยุคปัจจุบัน

เรื่องที่ 2 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความตระหนัก

ขั้นที่ 1 สังเกต

ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง ในน้ำมีปลาในนามีข้าว และดูภาพพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นและข้อคิดที่ได้จากบทเพลง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ วิจารณ์

1. ครูให้นักเรียนดูภาพเหตุการณ์สำคัญในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากภาพ
2. นักเรียนกลุ่มเดิมศึกษาความรู้เรื่อง ประวัติและผลงานสำคัญของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช เสร็จแล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 สรุป

ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของผลงานสำคัญในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพหนังสือไตรภูมิพระร่วง แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พระมหากษัตริย์ราชินี 1 (ลิไทย)

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 มีผู้นำและมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

สมาชิกแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้า และเลขานุการกลุ่ม แล้วแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด

ขั้นที่ 2 วางแผน

สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นที่ครูกำหนด

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง พระมหากษัตริย์ราชินี 1 (ลิไทย)

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการปฏิบัติงาน

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงานในใบงานที่ 3.1

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงและพัฒนา

นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงและพัฒนาผลงานในใบงานที่ 3.1 จากนั้นนำส่งครูตรวจ

ขั้นที่ 3 สรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปประวัติและผลงานสำคัญของพระมหากษัตริย์ราชินี 1 (ลิไทย)

เรื่องที่ 4 สืบค้นประวัติและผลงานบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย
วิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เวลา 1-2 ชั่วโมง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าและแสดงความคิดเห็นถึงคุณค่าของผลงานสำคัญของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา

ครูให้นักเรียนช่วยกันเสนอเรื่องที่นักเรียนต้องการสืบค้นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประวัติและผลงานสำคัญของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย 1 ท่าน

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐาน

นักเรียนรวมกลุ่มเดิม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดแนวทางการรวบรวมข้อมูลความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการสืบค้นมาร่วมกันวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบความถูกต้องและคุณค่าของข้อมูลความรู้

ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำหลักฐานข้อมูลที่สืบค้นมาร่วมกันวิเคราะห์ แยกประเภท และเรียงเหตุการณ์ตามลำดับก่อนหลัง

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล

- ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ผ่านการสังเคราะห์แล้ว มาจัดทำรายงานผลการสืบค้นข้อมูล เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - กนกวลี ชูชัยยะ และกฤษฎา บุญยสมิต. 2546. บุคคลสำคัญของไทยที่โลกยกย่อง. กรุงเทพมหานคร : เมธีทีปส์.
- 3) เพลง
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- 6) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- 7) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://th.wikipedia.org/wiki/พ่อขุนศรีอินทราทิตย์>
  - <http://th.wikipedia.org/wiki/พ่อขุนรามคำแหงมหาราช>
  - [http://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาธรรมราชาที่ 1 \(ลิไทย\)](http://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาธรรมราชาที่_1_(ลิไทย))

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงานผลการสืบค้นข้อมูล เรื่อง
ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การอธิบายประวัติของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	อธิบายประวัติของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่สืบค้นมาได้สาระสำคัญครบถ้วนชัดเจน	อธิบายประวัติของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่สืบค้นมาได้สาระสำคัญเป็นส่วนใหญ่	อธิบายประวัติของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่สืบค้นมาได้สาระสำคัญเป็นบางส่วน
2. การอธิบายผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	อธิบายผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้สาระสำคัญชัดเจนครบถ้วน 3 ด้าน	อธิบายผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้สาระสำคัญชัดเจนครบถ้วน 2 ด้าน	อธิบายผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้สาระสำคัญชัดเจนครบถ้วน 1 ด้าน
3. การวิเคราะห์คุณค่าของผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	เขียนวิเคราะห์คุณค่าของผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้ชัดเจน 3 ประเด็น	เขียนวิเคราะห์คุณค่าของผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้ชัดเจน 2 ประเด็น	เขียนวิเคราะห์คุณค่าของผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยได้ชัดเจน 1 ประเด็น
4. การใช้หลักฐานข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ	มีหลักฐานที่ได้จากการสืบค้นและมีความน่าเชื่อถือ 3 รายการขึ้นไป	มีหลักฐานที่ได้จากการสืบค้นและมีความน่าเชื่อถือ 2 รายการ	มีหลักฐานที่ได้จากการสืบค้นและมีความน่าเชื่อถือ 1 รายการ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดี
6 - 9	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 4.3 ป.4/3 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัยเป็นสิ่งที่มีความค่าทำให้เกิดความภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย ศิลปกรรมสุโขทัย ที่ทำให้สุโขทัยได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก
- 2) คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดถึงปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการเชื่อมโยง
- 4) ทักษะการสรุปอ้างอิง

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. อยู่อย่างพอเพียง
5. รักความเป็นไทย

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย
- 3) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศาสนาสมัยสุโขทัย
- 4) ตรวจสอบงานที่ 4.1 เรื่อง คุณค่าของภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
- 5) ตรวจสอบงานที่ 5.1 เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินค่าภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
- 6) ตรวจสอบงานที่ 5.2 เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
- 7) ตรวจสอบแบบบันทึกการอ่าน
- 8) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 9) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 10) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 11) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- ➔ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

เรื่องที่ 1 ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของราษฎรในสมัยสุโขทัย มาให้นักเรียนดู แล้วช่วยกันเปรียบเทียบความแตกต่างของภูมิปัญญาดังกล่าว
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงการใช้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของมนุษย์

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ แล้วครูอธิบายและชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎกติกาของการเรียนรู้ร่วมกัน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต
3. สมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต
4. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย

เรื่องที่ 2 ภูมิปัญญาในด้านศิลปวัฒนธรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนเล่นเกมแข่งขันจำแนกภาพศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยประเภทโบราณวัตถุและโบราณสถาน โดยครูอธิบายความหมายของโบราณวัตถุและโบราณสถานให้นักเรียนเข้าใจก่อนการแข่งขัน ครูชมเชยกลุ่มที่จำแนกภาพได้เสร็จก่อนและถูกต้อง

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาในด้านศิลปวัฒนธรรม จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาผลัดกันเล่าแบบเล่าเรื่องรอบวงที่ละคน
3. นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย
4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันเล่าผลงานในใบงานที่ 2.1 ของตนให้สมาชิกคนอื่นฟังที่ละคนแบบเล่าเรื่องรอบวงและสมาชิกคนอื่นช่วยกันเสนอแนะเพิ่มเติม
5. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.1 หน้าชั้นเรียน โดยมีครูตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของภูมิปัญญาในด้านศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเล่านิทาน เรื่อง หุบเขาเหล่ากอไฟ ให้นักเรียนฟัง แล้วช่วยกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้รับ
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาย่อมทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศาสนา จากหนังสือเรียน และหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
2. ครูแจกใบงานที่ 3.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศาสนาสมัยสุโขทัย แล้วให้แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกแต่ละคนทำ ดังนี้
  - สมาชิกคนที่ 1 เขียนคำตอบข้อที่ 1 แล้วส่งใบงานไปยังสมาชิกคนที่ 2
  - สมาชิกคนที่ 2 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 1 แล้วตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และตอบคำถามในหัวข้อต่อไป
  - สมาชิกคนที่ 3 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 2 แล้วตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และตอบคำถามในหัวข้อต่อไป
  - สมาชิกคนที่ 4 อ่านคำตอบของสมาชิกคนที่ 3 แล้วตรวจสอบความถูกต้อง และเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และตอบคำถามในหัวข้อต่อไป
3. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 3.1 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของภูมิปัญญาด้านศาสนาสมัยสุโขทัย และแนวทางการอนุรักษ์

เรื่องที่ 4 คุณค่าของภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคร่วมมือกันคิด

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างว่า ในชีวิตประจำวันนั้น นักเรียนได้ใช้ภูมิปัญญาไทยในเรื่องอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง คุณค่าของภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย จากหนังสือเรียน และหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 4.1 เรื่อง คุณค่าของภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
3. ครูสุ่มนักเรียนในแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 4.1 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย และแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา

วิธีสอนแบบธรรมสภาจจำ

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงรำวงวันลอยกระทง แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากบทเพลง

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 แสวงหาความรู้

นักเรียนรวมกลุ่มเดิม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาสมัยสุโขทัยที่นักเรียนสนใจกลุ่มละ 1 เรื่อง

ขั้นที่ 2 ค้นพบความรู้/สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้

สมาชิกแต่ละคนนำเสนอข้อมูลความรู้ที่สืบค้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาสมัยสุโขทัยมาอภิปรายในประเด็นสำคัญร่วมกันภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาสมัยสุโขทัยที่ได้สืบค้นมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในใบงานที่ 5.1 เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินค่าภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
2. เมื่อทำเสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกมาแนะนำเสนอใบงานที่ 5.1 หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 5.2 เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ และแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

➔ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.4
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - เอกวิทย์ ฌ กลาง. 2544. ภาพรวมภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์.
- 3) นิทาน
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต
- 6) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย
- 7) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ภูมิปัญญาด้านศาสนาสมัยสุโขทัย
- 8) ใบงานที่ 4.1 เรื่อง คุณค่าของภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
- 9) ใบงานที่ 5.1 เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินค่าภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย
- 10) ใบงานที่ 5.2 เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://www.hotsia.com/thailandinfo/sukhotai/index.shtml>
  - <http://pojjamansk.exteen.com/20101229/entry>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การใช้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย	อธิบายการใช้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย ได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายการใช้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายการใช้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย ไม่ถูกต้อง
2. ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศิลปวัฒนธรรม	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ถูกต้อง ชัดเจน พร้อมมีภาพประกอบ	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ พร้อมมีภาพประกอบ	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน ไม่มีภาพประกอบ
3. ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศาสนา	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศาสนาได้ถูกต้อง ชัดเจน พร้อมมีภาพประกอบ	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศาสนาได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ พร้อมมีภาพประกอบ	อธิบายภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยด้านศาสนาได้ถูกต้องเป็นบางส่วน ไม่มีภาพประกอบ
4. คุณค่าของภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและแนวทางการอนุรักษ์	อธิบายคุณค่าของภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและแนวทางการอนุรักษ์ได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายคุณค่าของภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและแนวทางการอนุรักษ์ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายคุณค่าของภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและแนวทางการอนุรักษ์ได้ถูกต้องเป็นบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดี
6 - 9	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง